

UCHWAŁA NR 02/2023
KOMITETU NAUK PRAWNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK
z dnia 01 czerwca 2023 r.
w sprawie wprowadzenia do polskiego porządku prawnego ustawy o
Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na
bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk protestuje przeciwko wprowadzaniu do polskiego porządku prawnego ustawy o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022 (dalej: ustawa). Regulacje ustawy są przykładem ustawowego bezprawia, cechują się wadą oczywistej niekonstytucyjności i budzą głębokie obawy o przyszłość Polski jako państwa demokratycznego, osadzonego w kulturowej i prawnej wspólnoty Zachodu.

Ustawa stanowi legislacyjny zamach na konstytucyjny ustrój Rzeczypospolitej Polskiej. W opinii Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk regulacje ustawy pozostają w sprzeczności zwłaszcza z następującymi przepisami Konstytucji RP:

- art. 2 Konstytucji RP, poprzez naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego i wymogów poprawnej legislacji;
- art. 10 i art. 175 Konstytucji RP, poprzez naruszenie zasady trójpodziału władzy i przejściu roli władzy sądowniczej przez powołany *ad-hoc* organ pozasądowy;
- art. 30 i art. 47 Konstytucji RP, poprzez naruszenie ciężącego na władzach publicznych obowiązku poszanowania i ochrony przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka w aspekcie jego czci i dobrego imienia;
- art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez naruszenie zasady *nullum crimen sine lege*, zgodnie z którą odpowiedzialności karnej może podlegać tylko osoba, która dopuściła się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia i wprowadzenie możliwości retroaktywnego represjonowania zachowań;
- art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez niezapewnienie realizacji prawa do obrony. Powoływana ustawą Komisja ma prawo do stosowania środków represji, tymczasem nie przewidziano udziału obrońcy w postępowaniu o charakterze quasi-karnym. Sprzeczne z zasadą proporcjonalności jest zwolnienie z tajemnicy zawodowej (adwokackiej, radcowskiej, notarialnej, lekarskiej, dziennikarskiej), które w swoim zakresie jest szersze niż na gruncie procesu karnego;

- art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, poprzez naruszenie zasady domniemania niewinności, zgodnie z którą każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie została stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu;
- art. 45 Konstytucji RP, poprzez niezagwarantowanie prawa do rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd i oddanie jej do rozpatrzenia quasi - administracyjnemu organowi o charakterze politycznym, który może stosować środki represji;
- art. 62 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez stworzenie mechanizmu umożliwiającego wpływanie na wynik wyborów parlamentarnych;
- art. 78 Konstytucji RP, poprzez brak możliwości zaskarżania decyzji wydanych w pierwszej instancji;
- art. 176 Konstytucji RP, poprzez zignorowanie zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk nie kwestionuje potrzeby zbadania wpływów Federacji Rosyjskiej na politykę Rzeczypospolitej Polskiej. Uważa jednak, że cel ten powinien być realizowany w sposób zgodny z regulacjami Konstytucji RP. Możliwym rozwiązaniem do zastosowania byłoby skorzystanie z funkcjonującego do tej pory w polskim porządku prawnym instrumentu w postaci sejmowej komisji śledczej.

W imieniu Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Robert Grzeszczak

Przewodniczący KNP PAN